

**Ajuntament
de Barcelona**

**Direcció del Sistema Municipal d'Arxius
Gerència de Recursos**

Informe de balanç del Pla director de l'Arxiu Municipal de Barcelona 2016-2019

Barcelona,

22 de maig de 2020

SUMARI

1. Introducció	4
2. Principals indicadors d'assoliment i serveis.....	5
2.1 Indicadors del grau d'assoliment del Pla director de l'Arxiu Municipal de Barcelona 2016-2019	5
Grau d'assoliment global i nombre de projectes del PDA.....	5
Grau d'assoliment per línia estratègica del PDA	7
Grau d'assoliment i nombre de projectes per àmbit del PDA	7
2.2. Indicadors de gestió i servei 2016-2019	8
2.2.1. Recursos	9
Equipaments i infraestructures.....	9
Personal	10
Ingressos i despeses	12
2.2.2. Ingressos i fons documentals	13
Volums totals	13
Nous ingressos	14
2.2.3. Gestió documental i tractament arxivístic	15
Descripció dels documents	15
Restauració i enquadernació	16
Projectes de digitalització	16
Eliminació de documentació	17
2.2.4. Atenció als usuaris	17
Usuaris i usuàries	17
Documents consultats de manera presencial.....	18
Activitat en línia.....	19
Sortida temporal de documents	22
Reproduccions.....	23
2.2.5. Activitats de difusió.....	23
Resum de les activitats	23
3. Principals projectes per línies estratègiques	25

3.1. Contribuir activament a la governança potenciant el coneixement i la comprensió de la ciutat per part de la ciutadania.....	25
3.2. Afavorir la transparència i facilitar l'accés als documents i recursos d'informació de la ciutat, tot garantint-ne la preservació	26
3.3. Impulsar la gestió documental de l'Administració municipal.....	28
3.4. Desenvolupar un model organitzatiu de l'Arxiu Municipal referent en el seu àmbit i que permeti donar resposta a les demandes d'una ciutat en creixement permanent	29
4. Conclusions	30
Annex	32

ABREVIACIONS UTILITZADES

DSMA:	Direcció del Sistema Municipal d'Arxius
AIDA:	Administració Integral de Documents i Arxius
AHCB:	Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona
AMCB:	Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona
AFB:	Arxiu Fotogràfic de Barcelona
AMD:	Arxius municipals de districte
AMDCV:	Arxiu Municipal del Districte de Ciutat Vella
AMDE:	Arxiu Municipal del Districte de Eixample
AMDS:	Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc
AMDC:	Arxiu Municipal del Districte de les Corts
AMDSG:	Arxiu Municipal del Districte de Sarrià - Sant Gervasi
AMDG:	Arxiu Municipal del Districte de Gràcia
AMDHG:	Arxiu Municipal del Districte d'Horta-Guinardó
AMDNB:	Arxiu Municipal del Districte de Nou Barris
AMDSA:	Arxiu Municipal del Districte de Sant Andreu
AMDSM:	Arxiu Municipal del Districte de Sant Martí
AC:	Arxius centrals
ADS:	Arxiu Central de Drets Socials
AEU:	Arxiu Central d'Ecologia Urbana
ASP:	Arxiu Central de Seguretat i Prevenció
ARE:	Arxiu Central de Recursos
APMHB:	Arxiu Central del Patronat Municipal de l'Habitatge de Barcelona
PDA:	Pla director de l'Arxiu Municipal de Barcelona

1. Introducció

El present informe pretén fer balanç del grau d'assoliment del Pla director de l'Arxiu Municipal de Barcelona 2016-2019 i fer seguiment dels indicadors de gestió i servei durant el mateix període, amb la voluntat de retre comptes i ser transparents quant a l'assoliment dels objectius previstos i aquells que s'han posposat o modificat pel context.

Una vegada acabat el període del Pla, es valora positivament els objectius que s'han aconseguit, gairebé el 95%, incloent-hi els proposats i incorporats posteriorment. Els objectius que no s'han pogut assolir es tindran en compte en el futur pla director de l'Arxiu Municipal de Barcelona (AMB).

La consecució de tots aquests objectius ha permès complir el posicionament estratègic de l'AMB envers la disseminació del coneixement i difusió a la ciutadania, la transparència, accés i preservació, la gestió documental (arxiu electrònic i metodologia AIDA) i la retenció i captació de professionals d'alt nivell.

A la primera part de l'informe es fa balanç de l'assoliment del PDA 2016-19 a través de la revisió dels objectius per línia estratègica i àmbit de resultats i, posteriorment, es mostra l'evolució dels indicadors de gestió i servei, presentats a través del cicle de vida documental, que permeten acabar el document amb unes conclusions i una relació de reptes de futur a les quals l'AMB haurà de fer front per continuar liderant la gestió documental dins del sector.

Aquest informe vol posar èmfasi en les dades quantitatives i qualitatives del pla director, com a eina eficaç de gestió que aplega els resultats dels projectes i dels serveis de tots els centres de l'Arxiu Municipal de Barcelona.

S'ha volgut posar en relleu amb aquest informe l'avanç significatiu dels projectes tecnològics, sobretot la digitalització i els serveis en línia, la contribució a la difusió del patrimoni i de la memòria de la ciutat i, sens dubte, el gran repte de la transició digital de l'Administració municipal.

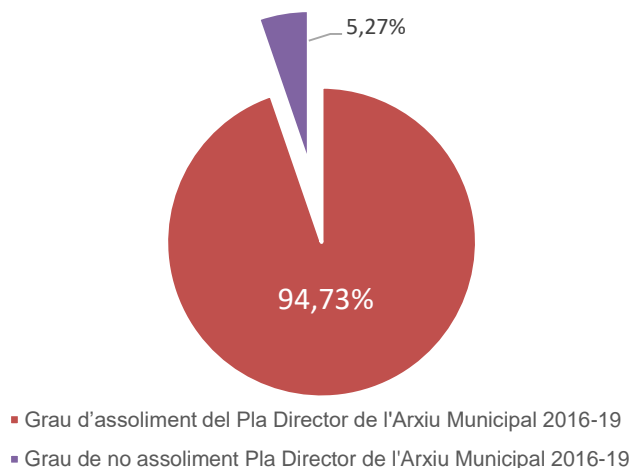
2. Principals indicadors d'assoliment i serveis

2.1 Indicadors del grau d'assoliment del Pla director de l'Arxiu Municipal de Barcelona 2016-2019

Grau d'assoliment global i nombre de projectes del PDA

Com a primera dada rellevant, sens dubte, hi ha l'alt percentatge d'assoliment del PDA 2016-2019, atès que es constata que del més d'un miler d'objectius plantejats es frega el 95% d'acabats satisfactòriament i la resta d'objectius estan pendents amb continuïtat en el pla posterior. Es considera una xifra elevada que constata el compromís amb la ciutadania i l'organització municipal, i, alhora, valida el pla director com a eina efectiva de gestió de l'Arxiu Municipal de Barcelona.

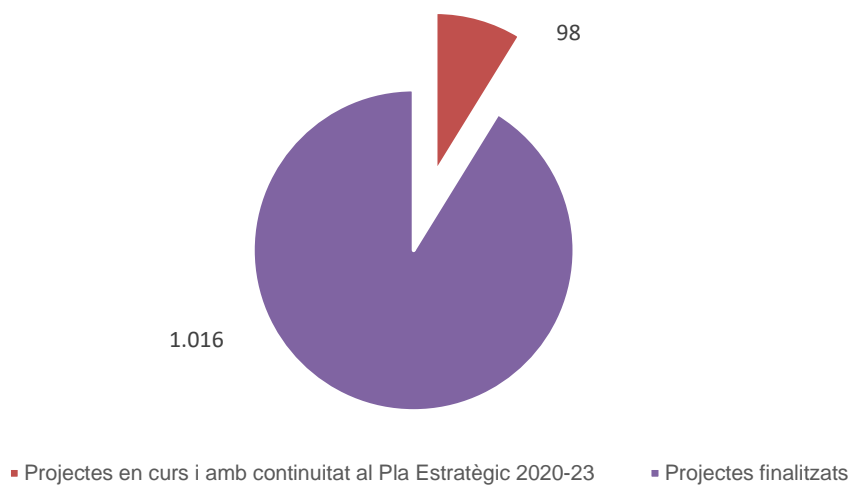
Grau d'execució global del PDA 2016-2019

Els objectius que han quedat pendents, però que tenen continuïtat en el pla posterior, són 98, i els assolits, 1.016, tal com mostra el gràfic següent:

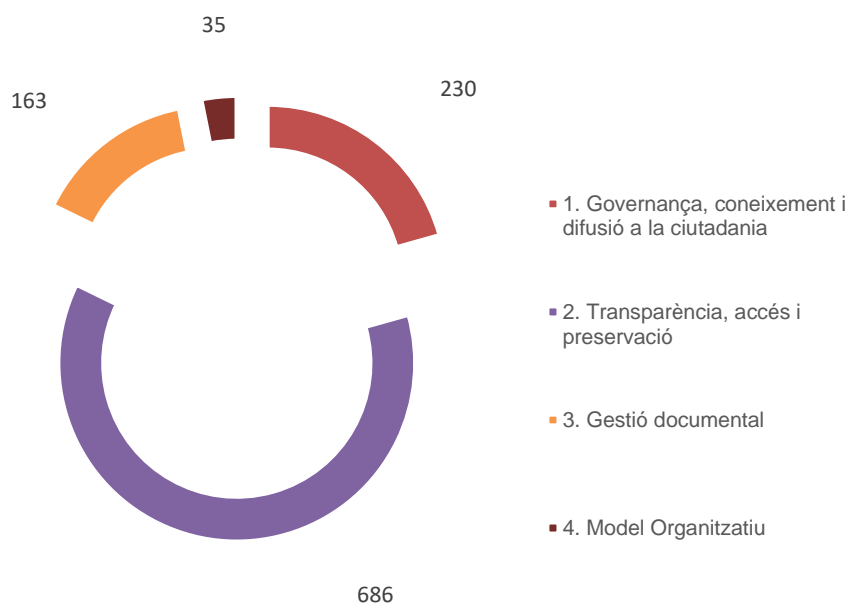

Nombre de projectes del PDA 2016-2019

Aquests 1.114 projectes estan distribuïts en 4 línies estratègiques de la manera següent:

Nombre de projectes per línia estratègica

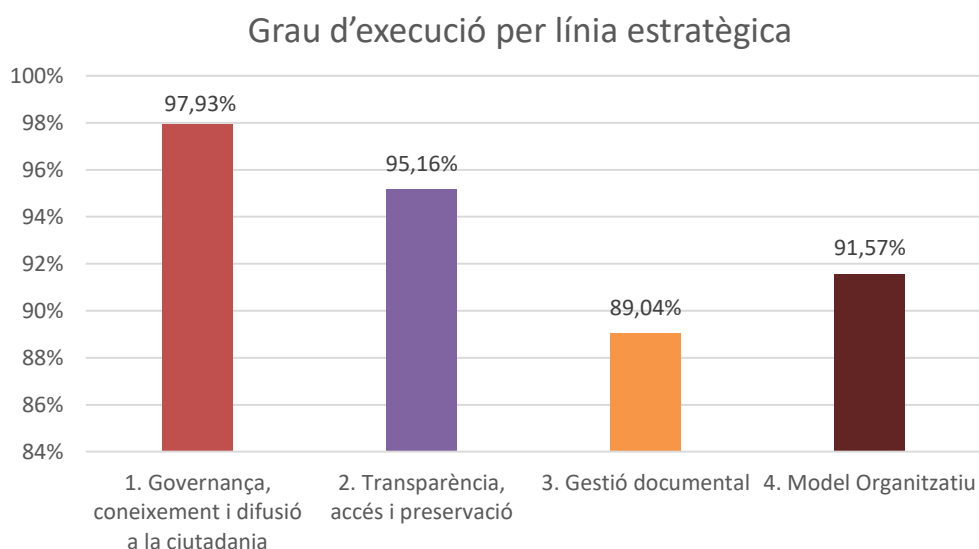

D'aquest resultat anterior, cal destacar el nombre elevat d'objectius de la línia 1 que correspon a la projecció de les activitats de l'AMB i a la disseminació del coneixement cap a la ciutadania.

Grau d'assoliment per línia estratègica del PDA

Aquest percentatge alt d'assoliment del PDA 2016-2019 també es reflecteix en les quatre línies estratègiques, totes elles amb almenys el 89% de projectes acabats satisfactòriament.

Grau d'assoliment i nombre de projectes per àmbit del PDA

Els àmbits associats a cadascuna de les línies estratègiques també han tingut un alt assoliment. Concretament, només 5 dels 23 àmbits s'han quedat per sota del 90% d'assoliment tal com es mostra a l'annex del present informe.

2.2. Indicadors de gestió i servei 2016-2019

Cicle de vida dels documents i àmbits d'actuació de l'Arxiu

Els diferents centres de l'Arxiu Municipal de Barcelona es regeixen per uns processos tècnics i metodològics que es reflecteixen en dades i indicadors que es presenten en aquest informe.

El procés s'inicia amb l'ingrés dels documents als centres d'arxiu, se segueix amb el seu tractament tècnic (fonamentalment l'organització i descripció), la conservació o restauració dels més malmesos —tot assegurant les condicions de preservació en general—, la digitalització com a procés de conversió que es pot fer en el mateix moment del tractament o retrospectivament, el préstec temporal i la comunicació (consulta o difusió dels fons).

A continuació es presenten els indicadors de gestió i servei del període 2016-2019 seguint el cicle de vida dels documents i àmbits d'actuació de l'Arxiu Municipal de Barcelona. En un primer apartat es mostren els indicadors de recursos que permeten gestionar el cicle de vida de la documentació.

2.2.1. Recursos

Equipaments i infraestructures

Els diferents arxius del Sistema Municipal d'Arxius disposen de 56.295 metres lineals de prestatgeries instal·lades, de les quals el 85,27% estan ocupades (48.003, el 31/12/2019). Aquesta ocupació s'ha mantingut estable durant el període del PDA 2016-2019 entre el 80 i el 85% d'ocupació tal com mostren les taules i el gràfic següents:

	Superfície arxiu (m²)	Superfície dipòsit (m²)	Superfície altres usos (m²)	Prestatgeries instal·lades (ml)	Prestatgeries ocupades (ml)	Prestatgeries lliures (ml)	Punts de consulta en sala	% d'ocupació
AHCB	2.857	1.323	1.534	8.401	7.627	774	59	90,78%
AMCB	5.776	5.100	676	20.410	18.805	1.605	42	92,13%
AFB	1.589	327	1.262	2.709	1.925	784	11	71,08%
TOTAL	10.222	6.750	3.472	31.520	28.357	3.163	112	89,97%
AMDCV	420	332	88	2.455	2.033	422	6	82,79%
AMDE	840	812	28	2.642	1.945	697	10	73,62%
AMDS	572	366	206	4.000	2.370	1.630	12	59,25%
AMDC	130	70	60	750	655	95	12	87,33%
AMDSG	294	152	142	1.250	1.165	85	6	93,22%
AMDG	427	273	154	2.400	1.150	1.250	17	47,92%
AMDHG	429	173	256	2.136	1.360	776	12	63,65%
AMDNB	220	134	86	501	360	141	7	71,85%
AMDSA	640	422	218	1.460	1.432	28	4	98,10%
AMDSM	400	200	200	1.800	1.800	-	12	100,00%
TOTAL	4.372	2.934	1.438	19.394	14.269	5.124	98	73,58%
ADS	432	189	243	1.169	842	327	1	72,02%
ASP	729	329	400	4.212	2.434	1.778	12	57,79%
AEU	60				2.101		4	-%
TOTAL	1.221	518	643	5.381	5.377	2.105	17	99,93%
TOTAL	15.815	10.202	5.553	56.295	48.003	10.392	227	85,27%

Nota: Dades corresponents al 31/12/2019.

Cal destacar que part de la documentació dels arxius següents es troba custodiada externament, atès que l'espai disponible als dipòsits de l'arxiu és insuficient:

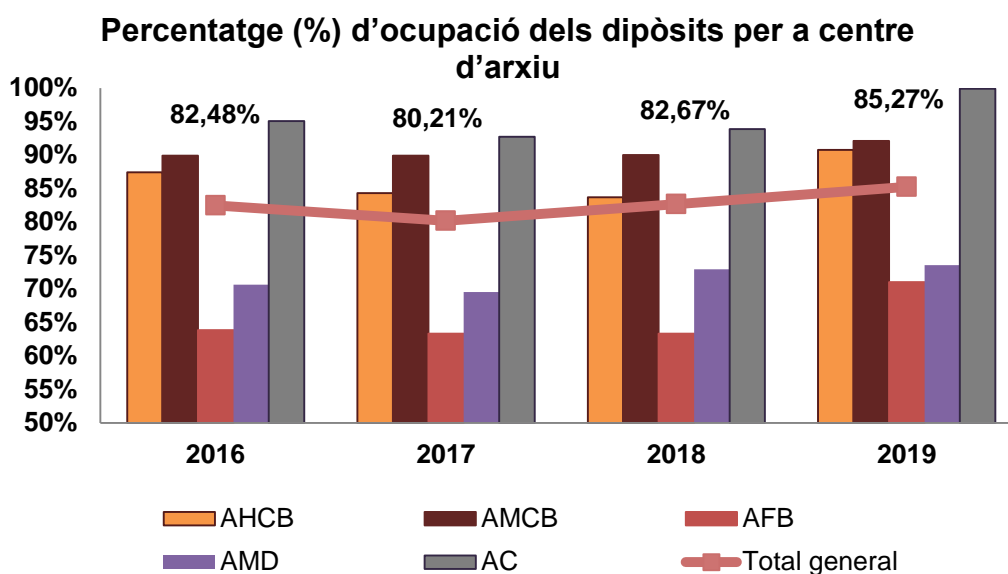
	Documentació en custòdia externa (ml)
AMDC	427
AMDSG	94
AMDNB	368
AMDSM	277
AEU	2.101
TOTAL	3.267

Nota: En el cas de l'AEU, la totalitat de documentació es troba en custòdia externa

D'aquestes dades, es constata l'alta ocupació —fins i tot es pot parlar de col·lapse— de la capacitat de les instal·lacions de gairebé tots els centres, especialment crítica és la situació de l'Arxiu Municipal Contemporani, de l'Arxiu Històric, dels arxius centrals i alguns arxius municipals de districte, que tenen pendent l'ingrés de documentació de les dependències municipals, en custòdia externa, i de les donacions i llegats privats. Es calcula que es tracta de més de 8 quilòmetres de documentació municipal pendent.

El gràfic següent mostra l'ocupació dels dipòsits per centre d'arxiu de l'AMB:

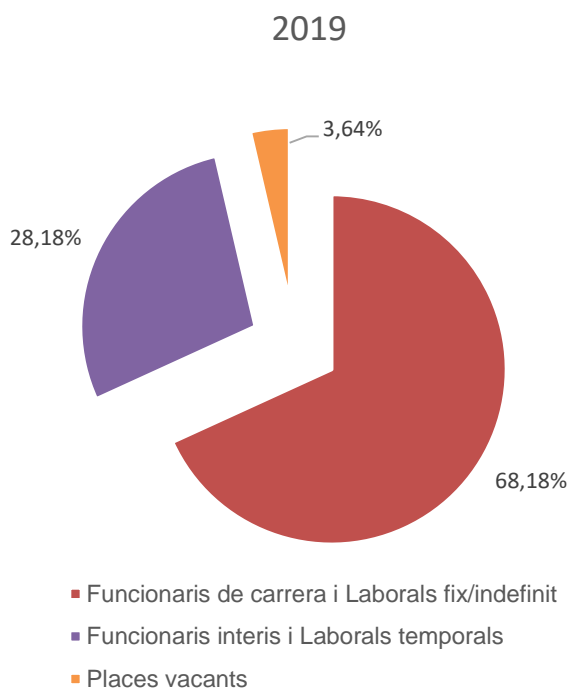
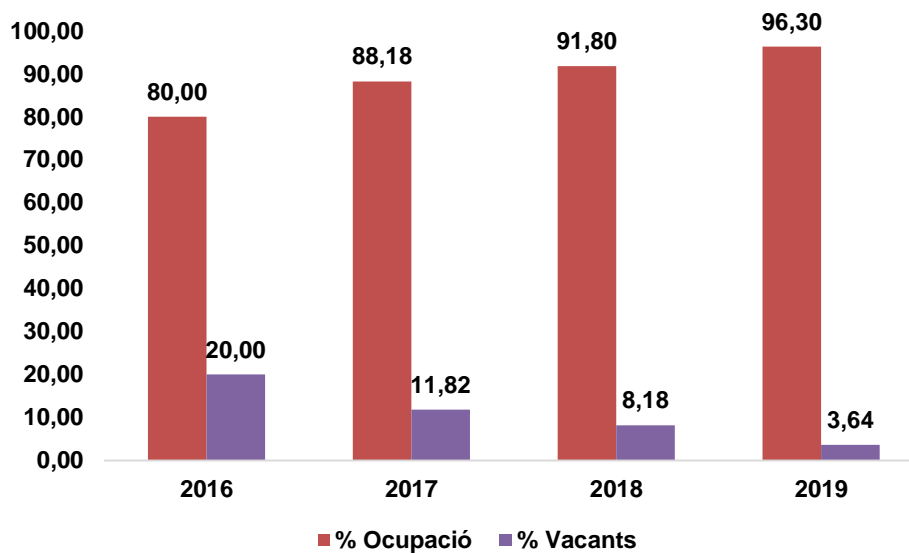
Personal

Durant el període del PDA 2016-2019, la plantilla del Sistema Municipal d'Arxius ha anat augmentant de manera sostinguda tal com mostra la taula següent:

Personal propi				
Centre d'arxiu	2016	2017	2018	2019
Arxiu Històric	24	26	27	27
Arxiu Contemporani	16	17	19	20
Arxiu fotogràfic	8	9	9	9
Arxius de districte (10)	25	24	26	26
Arxius centrals	4	4	4	6
Arxius d'instituts i organismes	2	5	5	5
Direcció d'Arxius	9	12	11	11
Total	88	97	101	104

Cal tenir en compte que l'evolució del nombre de places del personal dels diferents centres respon a la cobertura de les vacants per jubilació o altres situacions administratives, que s'han produït en els darrers anys, gràcies a les borses de treball habilitades de les diferents categories professionals.

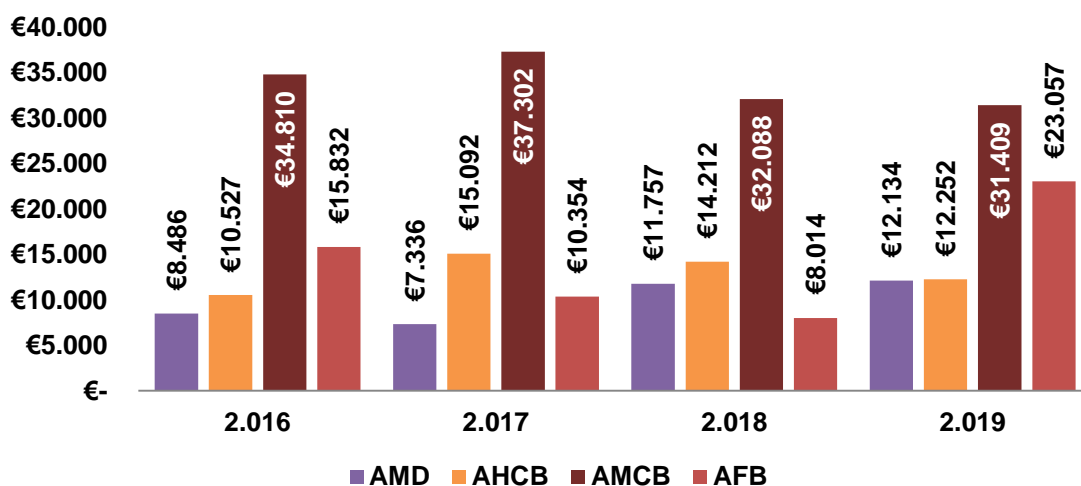

Ingressos i despeses

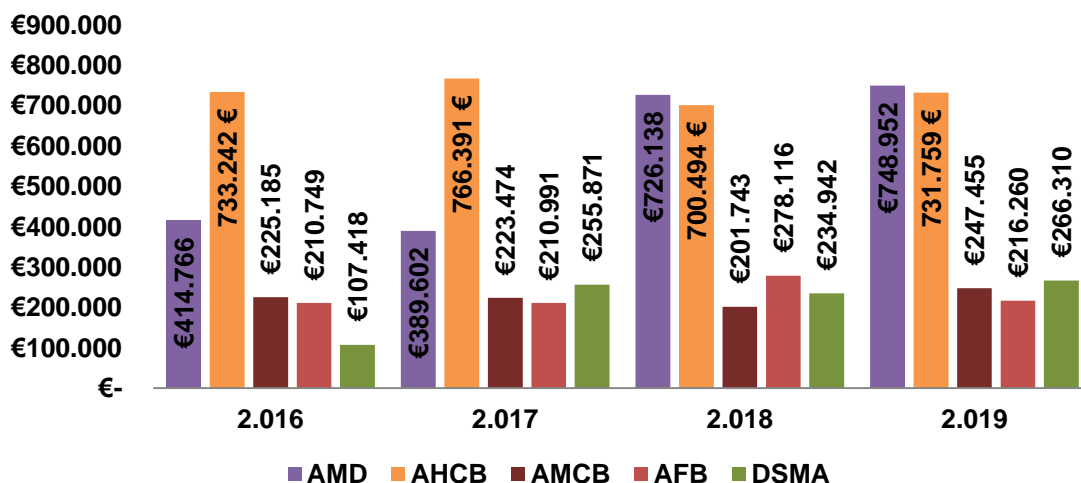
El pressupost de despeses dels diferents centres d'arxiu s'ha mantingut estable durant el període objecte d'anàlisi. En el cas dels arxius municipals de districte (AMD), l'augment dels anys 2018 i 2019 es correspon amb el projecte d'implantació del sistema AIDA a les oficines dels 10 districtes, actuació que ha comportat la dotació de crèdit addicional per finançar la licitació d'un procediment obert un cop executades aquestes dues anualitats. L'import final de la despesa (obligat) del projecte ha estat de 320.612,69 euros i de 336.800,35 euros, respectivament.

PRESSUPOST D'INGRESSOS: reconegut (cap. III i IV)

PRESSUPOST DE DESPESES: obligat (cap. II, III i IV)

2.2.2. Ingressos i fons documentals

Volums totals

L'Arxiu Municipal de Barcelona custodia documentació des de la creació del règim municipal de Barcelona, a mitjan segle XIII, fins a l'actualitat.

A continuació podem veure l'evolució dels fons documentals en els darrers anys per als diferents tipus documentals.

Evolució del creixement documental per tipus de document				
Tipus de document	2016	2017	2018	2019
Textual (m)	41.498	40.973	43.259	44.585
Visual (ud)	29.496	31.550	33.148	32.818
Cartogràfic (ud)	69.975	69.911	69.911	70.189
Fotogràfic (ud)	3.291.086	3.344.464	3.387.192	3.521.112
Sonor (ud)	2.081	2.081	2.918	2.918
Audiovisual (ud)	1.481	1.496	1.607	1.622
Fons bibliogràfic (títols)	162.217	160.632	165.634	167.196
Fons hemerogràfic (ml)	3.074	3.033	3.068	3.811

En acabar l'any 2019, el volum total dels fons conservats a l'Arxiu Municipal de Barcelona és de més de 48 quilòmetres de documentació.

Nous ingressos

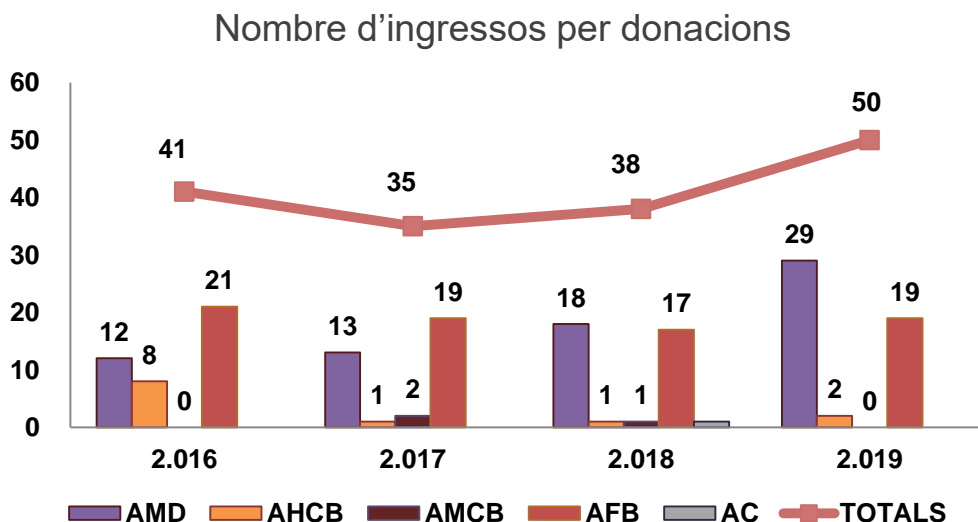
La forma més freqüent d'ingrés es produeix a través de transferències periòdiques de documents des de les oficines de l'Ajuntament al centre d'arxiu corresponent. També ingressa documentació procedent de donacions, dipòsits temporals o compres procedents d'institucions, entitats, empreses, particulars, etc.

A continuació es mostra l'evolució dels diferents tipus d'ingressos del Sistema Municipal d'Arxius durant el període del PDA 2016-2019.

Ingressos per transferència:

Evolució dels ingressos per transferència					TOTAL
Tipologia	2016	2017	2018	2019	2016-2019
Textuals (m)	1.971	1.166	1.066	1.192	5.395
Plànols (ud)	5.136	25	0	66	5.227
Fotografies (ud)	22.423	14.600	16.500	17.607	71.130
Cartells (m)	58	21	902	-	981
Transferències (u)	227	223	208	249	907

Ingressos per donacions:

A l'annex del present informe s'hi pot consultar el nombre de donació per tipologia.

Ingressos bibliogràfics i hemerogràfics:

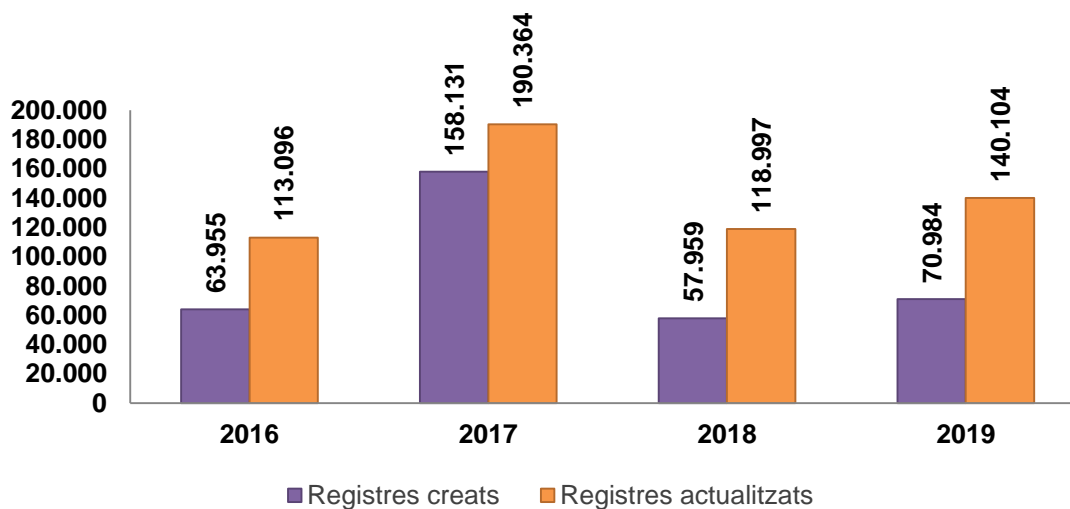
INGRESSOS BIBLIOGRÀFICS O HEMEROGRÀFICS (ud)				
Centre	2016	2017	2018	2019
Arxius municipals de districte	136	66	140	107
Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona	6.210	6.498	6.182	5.855
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona	15	0	24	21
Arxiu Fotogràfic de Barcelona	121	61	22	46
TOTAL	6.482	6.625	6.368	6.029

2.2.3. Gestió documental i tractament arxivístic

Descripció dels documents

Durant el període 2016-2019 s'han creat i actualitzat un total de 913.950 registres.

Evolució del nombre de registres creats i actualitzats 2016-2019

Restauració i enquadernació

Durant el període 2016-2019 s'han restaurat i enquadernat un total de 293.140 i 1.264 documents, respectivament.

Evolució del nombre de restauracions i enquadernacions 2016-2019				
	2016	2017	2018	2019
Restauracions	290.093	1.632	868	547
Enquadernacions	393	250	248	373

El nombre de restauracions de l'any 2016 incorpora un total de 289.561 unitats de l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona, corresponents a ingressos extraordinaris de fons privats, dels quals destaquen els següents:

- Fons Josep Postius (83.000)
- Fons Jordi Gumí i Cardona (180.000)
- Fons Rafael Palacio (12.000)

Projectes de digitalització

Durant el període 2016-2019 s'han digitalitzat un total de 801.924 imatges.

Evolució del nombre d'imatges de preservació per tipologia 2016-2019				
Tipologia	2016	2017	2018	2019
Textual	198.155	152.907	241.705	513.326
Visual	1.755	1.999	6.593	44.319
Cartogràfic	1.335	2.123	24	200
Fotogràfic	46.781	56.486	23.564	21.160
Oral	478	0	0	0
Bibliogràfic	2.755	3.830	1.674	227.666
Hemerogràfic	235.690	207.483	247.268	193.285
TOTAL	486.949	424.828	520.828	999.956

L'augment en el nombre d'imatges de preservació de l'any 2019 ha estat conseqüència del següent:

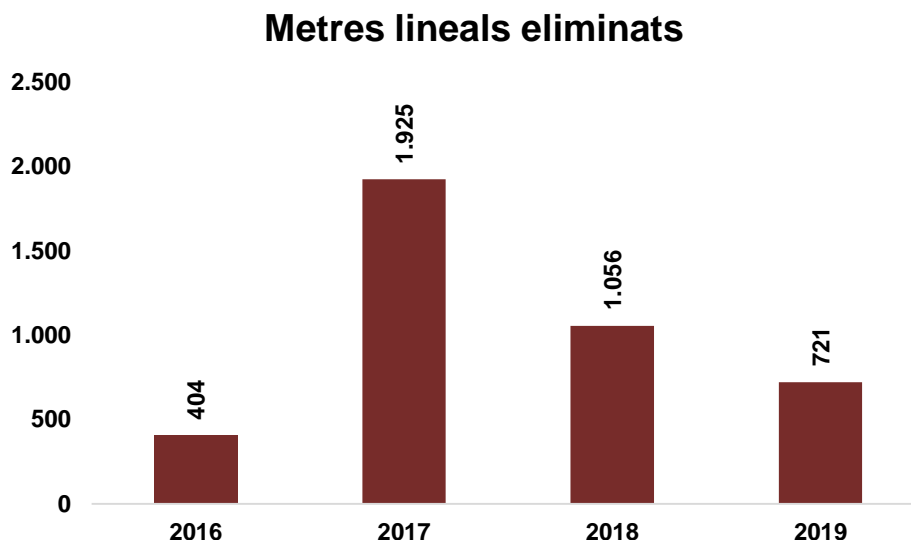
- Un increment en el pressupost destinat a projectes de digitalització.
- Un augment de la capacitat del repositori HCP, que ha permès ingestar un important volum d'imatges que es trobaven emmagatzemades temporalment en dispositius externs.

Eliminació de documentació

Durant el període del PDA 2016-2019, s'han eliminat un total de 4.107 metres.

Evolució de la documentació textual eliminada, 2016-2019

El fort increment del volum de documentació eliminada a partir de l'any 2017 és atribuïble al desenvolupament de projectes de digitalització segura que garanteixen que el document digitalitzat té el mateix valor i característiques que el document original en paper i, per tant, en permet l'eliminació, com ara els fulls de consentiment per al tractament de dades personals o les modificacions del padró.

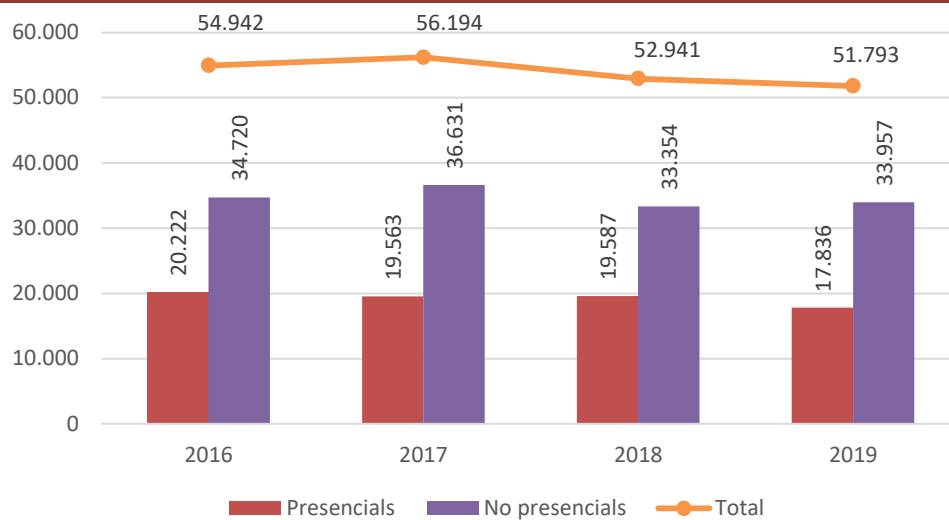
2.2.4. Atenció als usuaris

Usuaris i usuàries

Durant el període 2016-2019 han consultat la documentació dels centres d'arxiu un total de 215.870 persones usuàries. D'aquest total, 77.208 ho han fet de manera presencial i 138.662, de manera remota a través de vies de comunicació no presencials, com ara el correu electrònic, el telèfon, la pàgina web, entre d'altres canals telemàtics disponibles de l'Ajuntament.

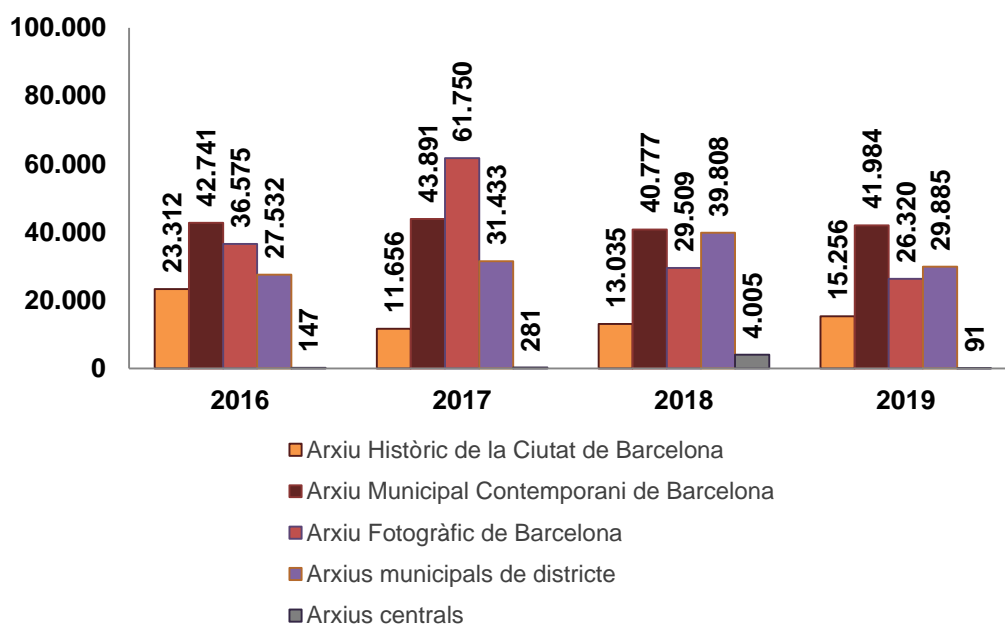
Evolució del nombre de persones usuàries 2016-2019

Documents consultats de manera presencial

Durant el període 2016-2019 s'han consultat un total de 543.124 documents de manera presencial.

Evolució del nombre de documents consultats 2016-2019

Activitat en línia

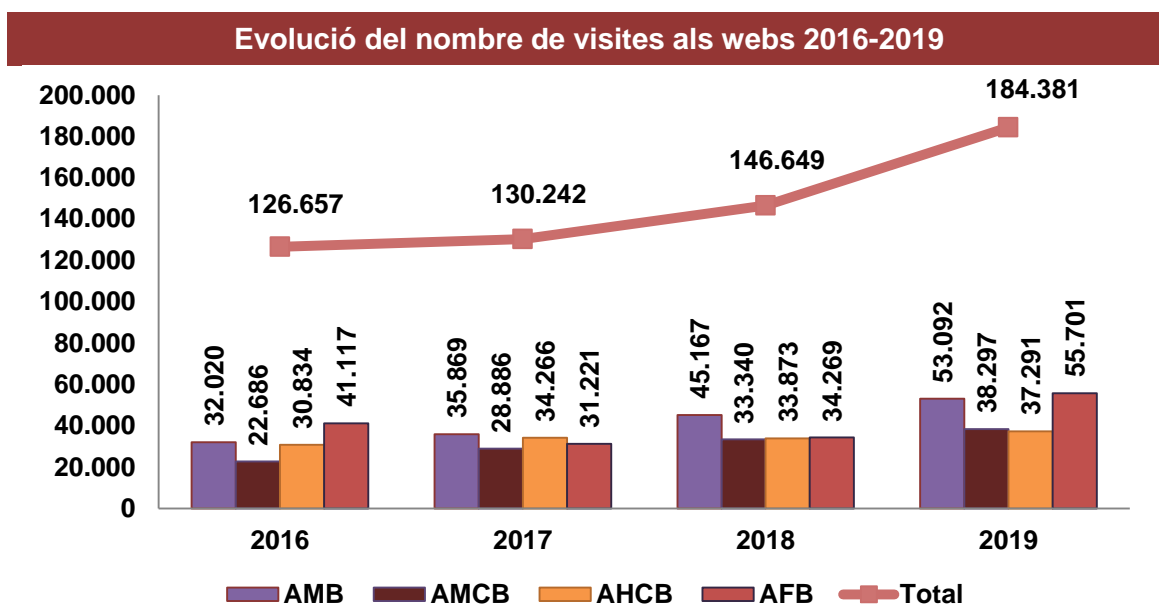
Les accions més destacades dutes a terme durant el període del PDA 2016-19 es relacionen a continuació:

- Durant l'any 2017 es van renovar tots els portals web de l'Arxiu Municipal de Barcelona per tal d'adaptar-los a les noves directrius corporatives (tant tècniques com de disseny) de l'Ajuntament de Barcelona.
- El maig del 2018 es va obrir el perfil de Twitter de l'Arxiu Municipal de Barcelona i es va disposar d'un pla de comunicació en línia per concretar l'estratègia que cal seguir en tots els canals de comunicació en línia.
- El 2019 es va començar a enviar un butlletí bimensual sobre l'activitat de l'Arxiu Municipal de Barcelona.

Entre el 2016 i el 2019 s'ha disposat dels següents canals de comunicació en línia (per a la comunicació externa cap a la ciutadania):

- 4 portals web: genèric de l'AMB, AHCB, AMCB i AFB
- 2 perfils de Facebook: un de genèric de l'AMB i un de l'AFB
- 1 perfil de Twitter genèric de l'AMB
- 1 perfil a Instagram de l'AFB
- 1 butlletí genèric de l'AMB

Pel que fa a l'activitat dels 4 portals webs, tal com es pot consultar als gràfics següents, durant el període del PDA 2016-2019 el nombre de visites es va enfilir fins a les 587.929, i el nombre de pàgines vistes fins a 1.638.671.

Pel que fa a usuaris a Facebook i Twitter, s'ha anat creixent de manera sostinguda durant el període del pla tal com mostren les taules següents¹:

Evolució d'indicadors de Facebook 2016-2019				
Tipologia	2016	2017	2018	2019
Seguidors/ores nous	1.698	924	604	657
Seguidors/ores acumulats	5.763	6.687	7.311	7.904
Abast	605.799	695.203	612.190	646.607
Reaccions (m'agrada i altres)	9.073	7.725	19.430	20.452
Comentaris	594	532	1.023	1.026
Comparticions	1.308	1.795	3.383	3.641

Evolució d'indicadors de Twitter 2016-2019		
Tipologia	2018	2019
Seguidors/ores nous	1.055	1.224
Seguidors/ores acumulats	1.055	2.279
Seguits	609	789
Piulades realitzades	463	737
Abast	557.470	1.049.200
M'agrada dels usuaris/àries	5.542	8.263
Retuits dels usuaris/àries	2.505	3.710
Respostes dels usuaris/àries	168	325
Mencions	580	1.194
Nombre de clics a l'enllaç	1.861	3.535

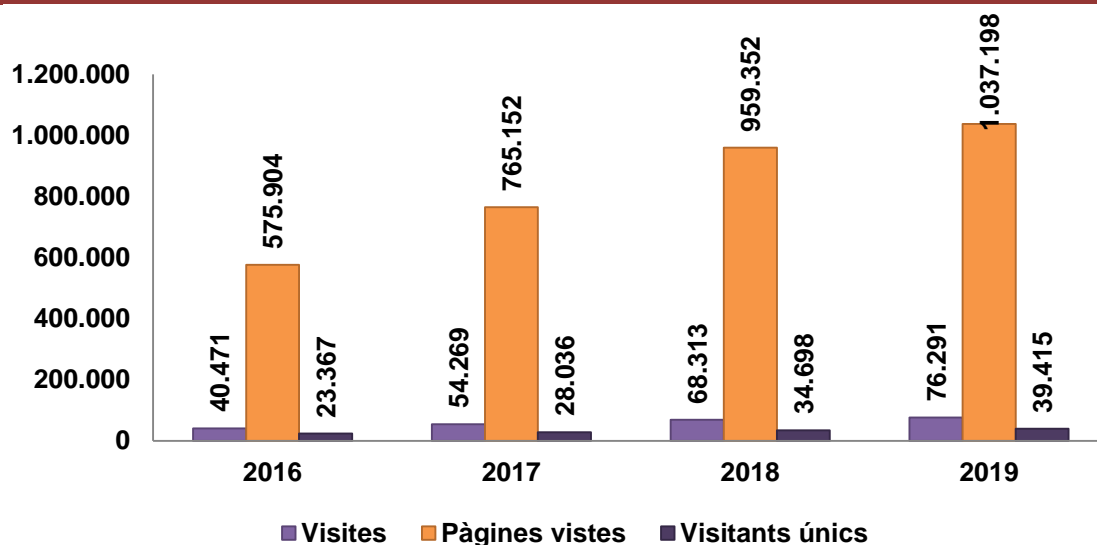
La interacció amb la ciutadania a través de les xarxes socials ha augmentat significativament durant el període, sobretot durant els darrers dos anys on, tal com mostren les taules anteriors, el nombre de reaccions, m'agrada, comentaris, retuits, mencions, etc., s'han doblat.

Finalment, en relació amb les visites del catàleg en línia (com a principal instrument de consulta de les descripcions i dels documents digitalitzats), s'observa un creixement durant el període del PDA 2016-2019 en nombre de visites, pàgines vistes i visitants únics.

¹ Compte de Twitter creat el 2018.

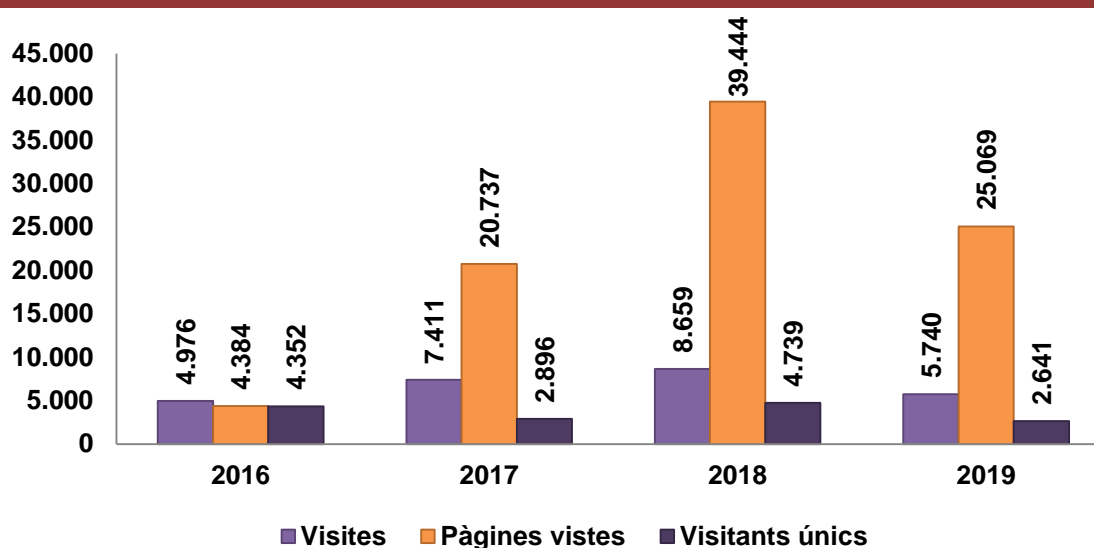

Evolució del nombre de visites, pàgines vistes i visitants únics al catàleg en línia 2016-2019

Igualment, s'ha fet un salt important quant a la utilització de la intranet de l'Arxiu Municipal com a canal de comunicació amb la resta de dependències municipals per oferir els serveis i els instruments de gestió documental.

Evolució de l'ús de la intranet de l'Arxiu 2016-2019

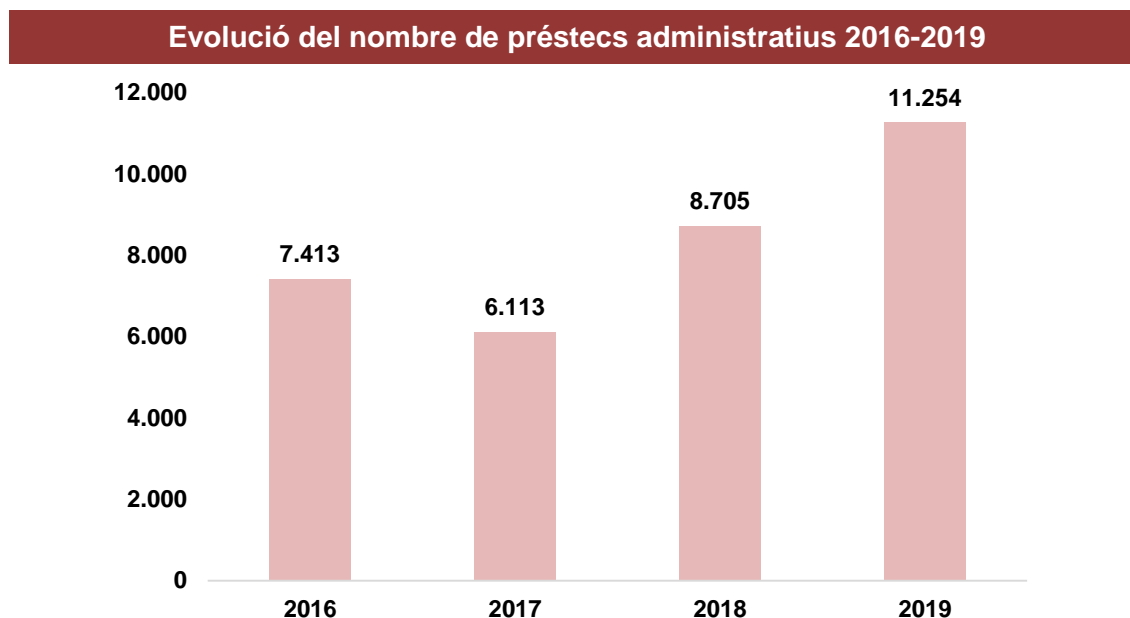
Sortida temporal de documents

Les sortides temporals de documents originals es produeixen per dues vies:

- *Préstec administratiu*: quan es presten a les oficines de l'Ajuntament documents originals per a necessitats administratives.
- *Préstec per a activitats de difusió*: préstec d'originals com a resultat de col·laboracions amb altres institucions per a la difusió del patrimoni documental.

Durant el període 2016-2019 hi ha hagut un total de 34.537 sortides temporals de documents, incloent-hi préstecs administratius i préstecs per a activitats de difusió.

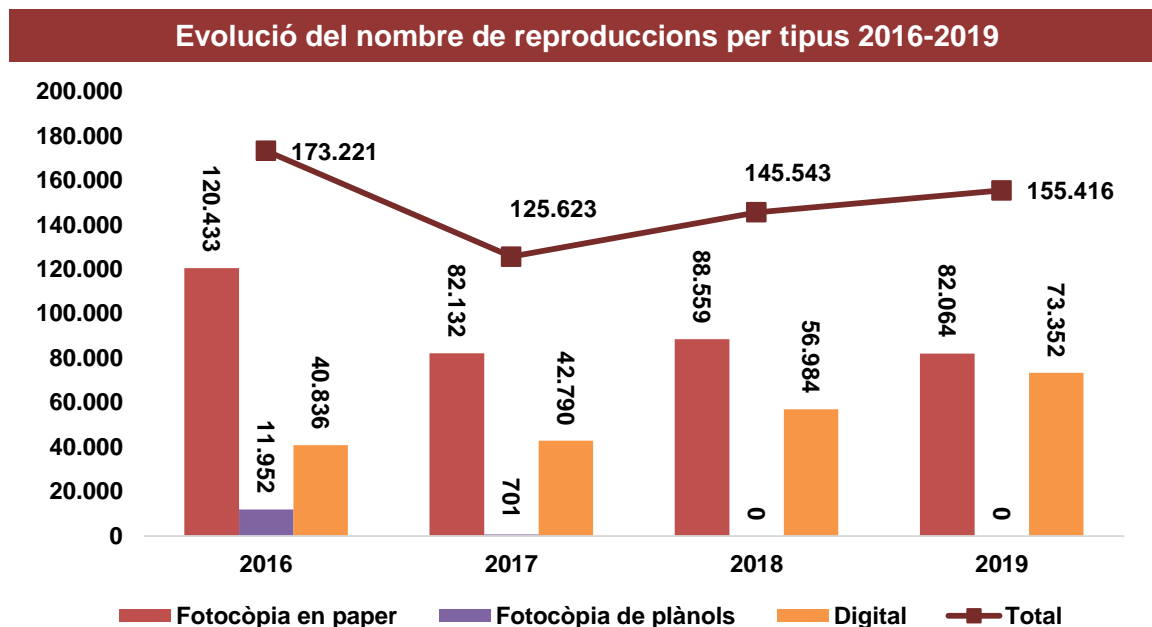
SORTIDA TEMPORAL DE DOCUMENTS					
Tipologia	2016	2017	2018	2019	TOTAL
Préstecs administratius	7.413	6.113	8.705	11.254	33.485
Préstecs per a activitats de difusió	618	121	68	245	1.052
TOTAL	10.047	8.251	10.791	13.518	34.537

Reproduccions

Durant el període del pla director, s'han fet en total 599.803 reproduccions de documents a petició de les persones usuàries en tot tipus de suport, i la reproducció en paper ha estat la prioritària amb un 62,22%.

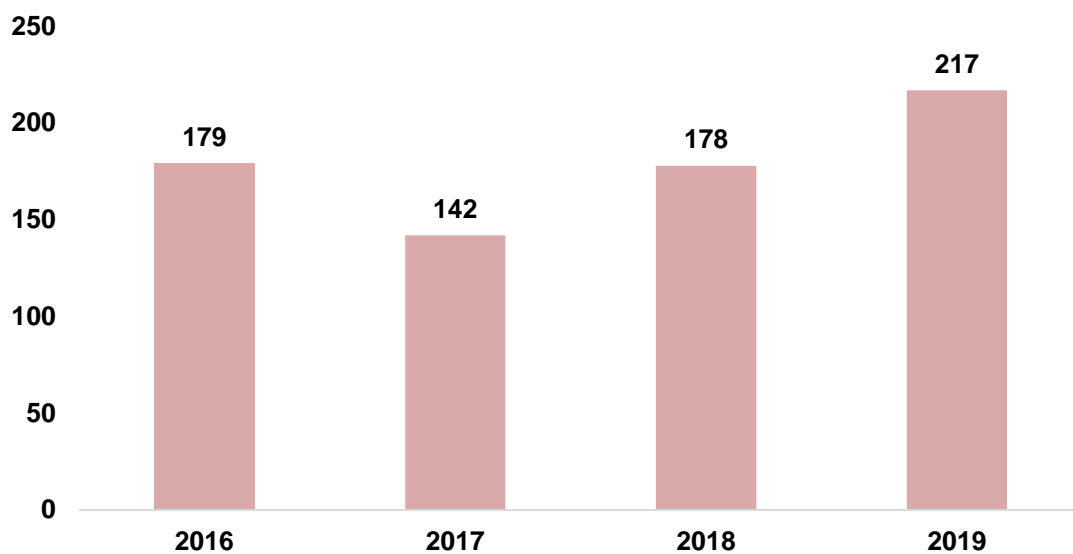
2.2.5. Activitats de difusió

Resum de les activitats

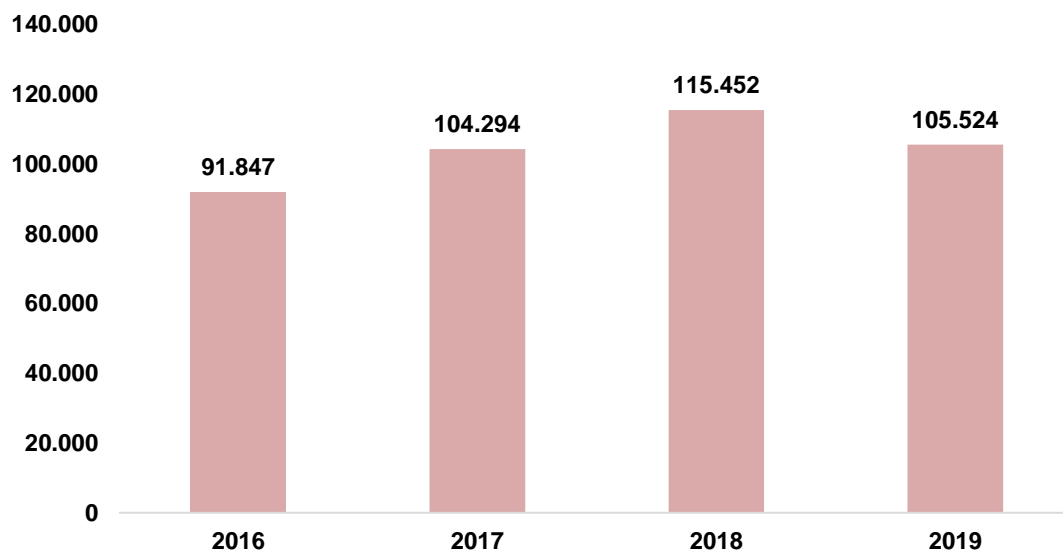
Durant el període del pla director s'han organitzat un total de 716 activitats a les quals han assistit 417.117 persones. Aquestes activitats es basen en visites als arxius i a exposicions, jornades de portes obertes, presentacions de publicacions, conferències, cursos, jornades, congressos, etc.

Evolució del nombre total d'activitat 2016-2019

Evolució del nombre total d'assistents a les activitats 2016-2019

3. Principals projectes per línies estratègiques

A continuació s'exposen els projectes principals del pla director 2016-2019, emmarcats en les quatre línies estratègiques que han definit els objectius del mandat.

3.1. Contribuir activament a la governança potenciant el coneixement i la comprensió de la ciutat per part de la ciutadania

Per tal de fer propietària la ciutadania en el desenvolupament de la seva ciutat, tot enfortint-ne el coneixement, contribuint al pensament crític i estimulants l'opinió necessària per fer possible la democràcia ciutadana, s'han potenciat la presència a internet i la creació de nous recursos digitals.

En aquesta iniciativa destaquen els projectes següents:

- S'han creat nous recursos de difusió d'un gran valor informatiu sobre el passat històric de la nostra ciutat, com Les Rúbriques de Bruniquer o les exposicions virtuals en línia de tots els centres.
- Quant a una de les formes més habituals de difusió cultural a través d'exposicions, publicacions, jornades de portes obertes, conferències, seminaris, activitats educatives, cal destacar la celebració del **centenari de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (1917-2017)** amb més de 13 activitats i unes 12.000 persones assistents.
- Si al llarg d'aquests anys una activitat ha concentrat més propostes de difusió ha estat, sens dubte, la celebració anual del **Dia Internacional dels Arxius** que se celebra cada any el 9 de juny, la qual ha aplegat 60 activitats des de jornades de portes obertes, exposicions, taules rodones, conferències i tallers familiars que han congregat entre 15.000 i 20.000 persones.
- Una de les efemèrides més rellevants ha estat la commemoració del **40 anys d'Ajuntaments Democràtics (2019)**, que va desplegar un programa de 5 exposicions, 1 jornada amb els centres d'estudis de la ciutat, 4 taules rodones i el Congrés d'Història de Barcelona. Aquest programa s'ha dut a terme amb la col·laboració de la Fundació Carles Pi i Sunyer.
- En la línia de col·laborar amb entitats de memòria i de recerca, s'ha mantingut un contacte estret amb els **centres d'estudi i recerca dels barris de Barcelona** que ha culminat amb l'organització de dues jornades monogràfiques al Born Centre de Cultura i Memòria, organitzades per l'Arxiu Municipal (2017 i 2019).
- Destaquem, també, la col·laboració amb diverses comissions ciutadanes de memòria per organitzar l'exposició **"Els barris de barraques de Montjuïc, Sants i les Corts" (2017)**.
- S'ha endegat, conjuntament amb el Pla de barris, un projecte fotogràfic per captar els barris més invisibles de la ciutat en un sentit gràfic i que ha culminat amb la incorporació de les imatges de diversos autors a l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona. Aquesta campanya fotogràfica culminà amb l'exposició **"Setze**

barris, mil ciutats", al Borsí, durant els mesos de febrer a març del 2019; i altres tallers i exposicions als territoris.

- Una línia permanent per fomentar el coneixement i l'educació entre els més joves són les múltiples **activitats acadèmiques i de recerca**. Cal destacar la renovació de les activitats escolars i els materials didàctics que ofereixen en aquest període els arxius municipals de districtes, l'Arxiu Municipal Contemporani i l'Arxiu Fotogràfic.
-

3.2. Afavorir la transparència i facilitar l'accés als documents i recursos d'informació de la ciutat, tot garantint-ne la preservació

Durant aquest període, l'Arxiu Municipal ha assumit més que mai el repte de contribuir a la transparència des de la seva experiència, tot aprofundint en el règim d'accés a la documentació. Per això s'ha intensificat el tractament, la descripció i la digitalització del fons arxivístic, les col·leccions bibliogràfiques i hemerogràfiques per ser consultades amb les plataformes digitals renovades en estàndards internacionals.

En aquesta iniciativa destaquen els projectes següents:

- El compromís de l'Arxiu Municipal ha estat constant per contribuir a la **transparència**, tot aprofundint en el règim d'accés a les sèries documentals del calendari de conservació i accés, amb més d'un centenar de propostes.
- Per donar accés universal al patrimoni documental a través del **Catàleg en línia** a finals d'aquest període s'ha incrementat la documentació digitalitzada fins a arribar a més de 5 milions d'objectes digitals amb formats de difusió i preservació, com consta en la informació següent:
-

Catàleg en línia	2019	2016
Registres al catàleg	415.977	221.405
Registres digitalitzats	119.388	54.255
Fotogràfics	77.375	
Textuals	26.152	
Visuals	8.174	
Cartogràfics	5.117	
Descripcions AlbalNet	2019	2016
Total descripcions	1.018.068	709.468
Objectes digitals a l'HCP	2019	2016
Total objectes	5.164.856	1.020.000
Ocupació HCP	41 Tb	10 Tb

- Igualment, s'ha fet un esforç important pel que fa a la digitalització i consulta en línia dels fons bibliogràfics i hemerogràfics. Així destaquem la digitalització del **Diari de Barcelona**, degà de la premsa barcelonina, que en els darrers deu anys s'ha procedit a digitalitzar-lo des del 1792 fins al 1964; resta pendent per enguany els darrers 25 anys.
- Cal destacar que s'ha treballat molt en la **descripció de les sèries documentals** essencials, com els expedients de projectes i obres públiques, les llicències d'activitats, expedients dels antecedents, els expedients de llicències d'obres majors, els llibres d'actes del Plenari (1840-1947), els índexs del Registre Civil, els expedients de la depuració dels treballadors municipals acabada la Guerra Civil (1939).
- Paral·lelament, **han ingressat i s'han tractat molts fons privats**, com entre d'altres de la col·lecció Font-Gras, la col·lecció Xavier Llobet i Hewitson, l'inventari del fons de la família Castells. Aquests anys s'ha fet un esforç considerable en el tractament i la digitalització dels fons documentals dels antics municipis del pla de Barcelona (documentació dels antics ajuntaments de les Corts, Horta, Gràcia, Sant Andreu de Palomar, Sant Martí de Sarrià, Sant Gervasi de Cassoles, Vallvidrera...), i s'ha assolit en aquests moments més del 90% dels documents digitalitzats.
- Pel que fa al tractament dels fons de l'Arxiu Històric, destaca l'increment de les **descripcions i la digitalització del fons d'època medieval i moderna** (sèries del Registre de Deliberacions, la sèrie d'Obreria o els fons gremials), dels fons privat i institucional (destaca l'acabament del fons dels Jocs Florals), la catalogació de les col·leccions de cartells i dibuixos (com el fons de Jaume Perich) i la catalogació dels fons hemerogràfics i la finalització de la reconversió del catàleg de la biblioteca.
- També cal esmentar l'esforç que ha efectuat l'**Arxiu fotogràfic en l'ingrés, el tractament i la digitalització dels fons** i les col·leccions com ara les següents: César Malet, Humberto Rivas, Eduard Olivella, Jordi Gumí, Jaume Caminal, a més d'altres fons importants com el de l'Editorial López, el *Diari de Barcelona*, el Zoològic de Barcelona, el Consorci del Far, el Consell de la Joventut de Barcelona, o el ja esmentat projecte de la campanya fotogràfica del Pla de barris.
- Igualment, els centres de l'Arxiu Municipal han demostrat el seu compromís a prosseguir amb l'**ingrés de nous fons i col·leccions**, tant de l'àmbit municipal com fons privats d'interès per a la història de la ciutat. Destaquem alguns ingressos de fons i col·leccions privades com ara aquests: el fons de Martí-Codolar, el fons de Palomares-Larreula, el fons de La Lira, el fons de la mestra Anna Grau, el fons del Consell de la Joventut de Barcelona, la Col·lecció Cooperativa Graciense de Viviendas, el fons de la Llibreria Negra i Criminal o el fons Se-grà. Un apartat especial mereix l'ingrés, el tractament i la digitalització de la col·lecció de documents sobre el atemptats de la Rambla: va ser una iniciativa de l'Arxiu Municipal per salvaguardar els 4.654 documents que la ciutadania va dipositar al llarg del passeig barceloní com a mostra del dolor i l'homenatge a les víctimes.

- En aquest període ha estat especialment intensa la dedicació al projecte d'ampliació i renovació dels equipaments d'arxiu, concretament amb l'inici del **projecte de restauració i d'adequació de la nau central de Can Batlló com a futura seu de l'Arxiu de la Ciutat de Barcelona**, fins al moment actual en el qual s'ha redactat l'avantprojecte i el projecte bàsic.

3.3. Impulsar la gestió documental de l'Administració municipal

El sistema de gestió documental de l'Ajuntament de Barcelona AIDA (Administració Integral de Documents i Arxius) està metodològicament consolidat, però aquest període ha servit per fer un pas important per implantar-lo i per contribuir al govern digital amb el projecte de l'arxiu electrònic de l'Ajuntament de Barcelona.

En aquesta iniciativa destaquen els projectes següents:

- Aquest pla ha permès assolir l'objectiu d'**implantar el sistema AIDA** a tots els districtes, tant als documents en paper com als ofimàtics, i homogeneïtzar el funcionament i les pràctiques de gestió de documents a les unitats administratives. En total, han estat els 10 districtes, 85 direccions i departaments i 912 d'entre el personal funcionari. Amb la seva aplicació s'ha fet possible unificar i simplificar els processos de treball, estalviar temps i augmentar la seguretat i el control dels documents municipals.
- També l'Arxiu Municipal s'ha adherit a l'**OpenData** amb les publicacions actualitzades del Quadre de Classificació i del Registre de Fons i col·leccions documentals que estan sota custòdia i responsabilitat dels diversos centres d'arxiu de l'Ajuntament de Barcelona.
- S'ha fet un gran esforç per adaptar les tècniques i metodologies als requisits de l'eficàcia, l'accessibilitat i la preservació digital. S'han posat les bases per a la configuració i la implantació de l'**arxiu electrònic (eArxiu)** en una única plataforma tecnològica d'Opentext, sempre d'acord amb el Model de Gestió de Documents Electrònics (MGDE), aprovat l'any 2016, per crear expedients electrònics que garanteixin l'arxivament, la integritat, l'ús i la disponibilitat dels documents.
- Així mateix, s'ha inclòs el desenvolupament d'altres eines de gestió documental, com el **Catàleg de documents**, el qual serveix per generar el Quadre de Classificació Uniforme de Documents al gestor amb l'objectiu d'ordenar i racionalitzar la producció documental.

3.4. Desenvolupar un model organitzatiu de l'Arxiu Municipal referent en el seu àmbit i que permeti donar resposta a les demandes d'una ciutat en creixement permanent

En aquests anys, el model organitzatiu de l'Arxiu Municipal i els equips de les persones que el componen ha evolucionat per adaptar-se a les variacions de l'entorn i a les demandes canviants d'una ciutat en creixement permanent.

En aquesta iniciativa destaquen els projectes següents:

- S'han organitzat **sessions de treball i capacitació dels equips** de temes clau sobre els quals calia incidir en el desenvolupament dels projectes de cada moment, com ara els drets d'autor i els drets d'imatge, l'aplicació de l'accés i la transparència en els nous entorns socials o les demandes dels arxius a participar activament en les plataformes de dades obertes i les seves aportacions.
- Per l'Arxiu Municipal, el coneixement de les seves treballadores i treballadors és un dels actius més importants; així, per exemple, s'han organitzat tres **taules de coordinació del Sistema Municipal d'Arxius** en les quals hi han participat els més de cent treballadors sobre diferents aspectes i a tots nivells de la gestió dels documents i dels arxius.
- Igualment, s'han creat **comissions ad hoc** per avançar transversalment des dels diferents centres del Sistema Municipal d'Arxius en eines compartides i metodologies comunes, com l'espai AIDA, que ha permès desenvolupar protocols i guies per implantar el sistema a l'Administració municipal i plantejar millores contínues.
- Evidentment, aquest període ha estat especialment significatiu en la constitució de la **borsa de tècnics superiors d'arxivística i l'oferta pública** de places, després de molts anys sense incorporar personal tècnic amb formació i qualificació professional.

4. Conclusions

El balanç general, doncs, és molt positiu, tant pel grau d'assoliment dels reptes inclosos com pel compromís implícit de continuar amb els projectes pendents o en progrés en els anys vinents.

De l'anàlisi dels indicadors d'assoliment del PDA 2016-2019 i de gestió i servei 2016-2019 se n'extreuen les conclusions i els reptes de futur següents:

Conclusions:

- El Pla director de l'Arxiu Municipal de Barcelona 2016-2019 s'ha assolit satisfactòriament amb gairebé un 95% dels objectius que són els compromisos cap a la ciutadania i l'organització municipal.
- Els indicadors de gestió i serveis permeten fer un seguiment objectiu de l'activitat del SMA, atès que permeten cobrir tot el cicle de vida de la documentació.
- L'ocupació dels dipòsits del SMA és molt alta, i alguns arxius han assolit la plena ocupació o superen percentatges del 90%, i han hagut de recórrer a l'externalització de la custòdia amb el corresponent sobrecost anual i la pèrdua d'agilitat en el tractament i gestió de la documentació. Esdevé prioritari plantejar una ampliació urgent dels dipòsits, i en alguns casos una millora o reforma de les actuals instal·lacions per solucionar problemes de filtracions, humitats o d'altres incidències que posen en risc l'adequada preservació de la documentació.
- El talent del SMA està en procés de consolidació, atès que gairebé el 70% de la plantilla és de caràcter indefinit. Malgrat tot, i atès que en els propers anys es preveu que una part important dels treballadors assoleixi l'edat de jubilació, és necessari seguir incorporant personal de nou ingrés per a garantir una adequada gestió del coneixement, mantenir la qualitat dels nostres serveis, i millorar els actuals percentatges d'interinitat i temporalitat.
- El pressupost de despeses dels diferents centres d'arxiu s'ha mantingut estable durant el període del PDA. En el cas dels AMD, però, els anys 2018 i 2019 ha rebut una dotació pressupostària addicional per finançar la implantació del sistema AIDA, projecte que tindrà continuïtat en els exercicis posteriors.
- Durant el període del PDA han augmentat els ingressos de fons i col·leccions per donacions, fet que reflecteix el compromís recíproc de la ciutadania amb el SMA. Tanmateix, preocupa justament la manca d'espai dels centres actuals per respondre a la demanda d'ingressar documents de procedència privada i col·lectiva, que haurien de formar part del llegat comú de la ciutadania.

- Diferents indicadors mostren el compromís del SMA en facilitar l'accés al patrimoni, lligats a l'esforç realitzat en la descripció i catalogació dels documents i l'atenció en línia, com per exemple:
 - L'augment constant i significatiu de les digitalitzacions.
 - La consolidació del nombre de reproduccions sol·licitades.
 - L'augment de les visites als webs del SMA.
 - La consolidació del nombre de consultes de documentació presencial i no presencial, amb un clar augment de la consulta en línia.
 - L'augment sostingut de les visites, pàgines vistes i visitants únics del catàleg en línia.
 - La posada en marxa de l'e-Arxiu i la consolidació de la gestió documental amb el sistema AIDA, com a peça fonamental de la transformació digital de l'Ajuntament de Barcelona.
 - L'augment de la interacció amb la ciutadania a través de les xarxes socials.
 - La consolidació de les activitats de difusió i el nombre d'assistents.

Reptes de futur:

A punt que s'aprovi el nou Pla estratègic 2020-2023, mantenim el pols per seguir unes línies estratègiques de l'Arxiu Municipal de Barcelona que són el reflex dels nous temps i dels nous reptes. Amb aquesta finalitat volem contribuir, a través de les renovades línies següents, a assolir aquests objectius:

- Enfortir la vinculació amb la ciutadania per potenciar el coneixement de la memòria de Barcelona a través del patrimoni documental.
- Garantir la protecció i l'accés als documents i recursos d'informació a totes les persones.
- Facilitar la transició digital de l'Ajuntament de Barcelona per a una gestió eficient dels documents.
- Desenvolupar un model organitzatiu i professional que doni resposta a les necessitats de la ciutat.

Annex

Grau d'assoliment i nombre de projectes per àmbit del PDA

Àmbits del PDA	Nombre de projectes	% d'execució del projecte
1.1. Objectius relacionats amb la presència a internet (web, xarxes socials)	53	99,06%
1.2. Objectius relacionats amb l'organització d'activitats de difusió cultural i professional	97	96,65%
1.3. Objectius relacionats amb l'organització d'activitats amb altres entitats	24	100,00%
1.4. Objectius relacionats amb la promoció	7	100,00%
1.5. Objectius relacionats amb l'oferta de serveis en el món educatiu per a l'estudi i construcció de la memòria de la ciutat	41	97,56%
1.6. Objectius relacionats amb l'activitat acadèmica i de recerca	8	100,00%
2.1. Objectius relacionats amb la transparència i amb l'accés	50	96,74%
2.2. Objectius relacionats amb l'ingrés i el tractament i digitalització dels fons	527	95,82%
2.3. Objectius relacionats amb la definició de polítiques de preservació i seguretat del fons	10	93,00%
2.4. Objectius relacionats amb accions directes de preservació i restauració del fons	72	92,15%
2.5. Objectius relacionats amb l'adequació i millora dels equipaments i les instal·lacions	21	94,05%
2.6. Objectius relacionats amb el desenvolupament dels instruments del sistema AIDA	6	67,50%
3.1. Objectius relacionats amb el desenvolupament dels instruments del sistema AIDA	53	94,42%
3.2. Objectius relacionats amb els processos i mètodes de gestió documental	30	91,67%
3.3. Objectius relacionats amb la implantació del sistema AIDA a l'Administració municipal	35	95,43%
3.4. Objectius relacionats amb el gestor documental i l'eArxiu	41	73,66%
3.5. Objectius relacionats amb el desenvolupament d'accions de capacització adreçades a personal de l'Ajuntament de Barcelona	4	100,00%
4.1. Objectius relacionats amb la programació d'accions formatives	1	100,00%
4.2. Objectius relacionats amb detectar, capturar i compartir el coneixement expert	7	100,00%
4.3. Objectius relacionats amb afavorir i potenciar la comunicació entre les persones i la seva participació en l'impuls i millora del SMA	3	100,00%
4.4. Objectius relacionats amb la innovació i millora de metodologies i serveis	15	89,67%
4.5. Objectius relacionats amb el dimensionament i provisió de professionals	6	85,00%
4.6. Objectius relacionats amb el disseny i estructuració de l'organització	3	83,33%
Total general	1.114	94,73%

Ingressos per donacions per tipologia

INGRESSOS PER DONACIONS					
Unitat de mesura	2016	2017	2018	2019	TOTAL
Metres lineals (ml)	24,90	1,56	26,40	20,78	73,64
Unitats d'instal·lació (ui)	73	4	18	55	150
Unitats documentals (ud)	468	3.523	209	3.245	7.445
Dibuixos	447			367	814
Fullets	95				95
Cartells	168	36	168	45	417
Impresos	88				88
Àlbums	11				11
Sobres	2				2
Lligalls	9	1			10
Pergamí				1	1
Carpets	3	3		12	18
Testimonis orals	25		10		35
Vídeos				12	12
Plànols				784	784
Nadales				4.345	4.345
Fotografies (positius)	189.879	53.049	19.857	112.311	375.096
Diapositives			56		56
Fotograma			1		1
Postals	98	7	35		140
Banderins	33				33
Volums		36			36
Tríptics			312		312